

ע"פ 9100/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייט
ע"פ 9100/20

לפני: כבוד המשנה לנשיאה נ' הנדל
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט ד' מינץ

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין בבית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו מיום 12.11.2020 (כב' השופטים ר' בן-
יוסף, א' קלמן ברום, ש' זמיר), בתפ"ח
18725-06-19.

תאריך הישיבה: ו' בכסלו התשפ"ב (10.11.2021)

בשם המערער: עו"ד מיטל אורשלם

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

פסק דין

המשנה לנשיאה נ' הנדל:

מונח לפני ערעור על הכרעת דין (תפ"ח 18725-06-19, כב' השופטים ר' בן-יוסף - אב"ד, א' קלמן ברום, ש' זמיר), במסגרתה הורשע המערער בדעת רוב בארבע עבירות תקיפה הגורמת חבלה ממשית אותן ביצע כלפי אשתו (להלן: המתלוננת) (סעיפים 382(ג) ו-380 לחוק העונשין, התשל"ז-1977). נקבע כי המערער סטר למתלוננת עד כי נותר סימן כף ידו על לחיה (להלן: אירוע הסטירה), שבר את אצבעה (להלן: אירוע שבירת האצבע), הכה ברגלה וגרם לה להמטומה (להלן: אירוע החבלה ברגל) ודחף והפיל אותה בתחילת 2019 (להלן: אירוע הדחיפה). על המערער נגזר עונש מאסר בפועל של 17 חודשים ו-18 ימים, מאסר על תנאי, ופיצוי למתלוננת בסך ₪ 10,000. להשלמת

התמונה, בהכרעת הדין המערער זוכה מעבירות מין, מעבירות איומים וכן מחלק מעבירות התקיפה בהן הואשם.

1. המערער והמתלוננת הכירו באוקראינה ונישאו בשנת 2015. המתלוננת העתיקה את מקום מגוריה מאוקראינה לישראל, כאן התגוררו בני הזוג יחד עם הורי המערער, אחיו וכן עם שתי בנותיהם הפעוטות. בשלב מסוים, מערכת היחסים בין בני הזוג עלתה על שרטון ויחסיהם הפכו לעכורים.

כתב האישום מייחס למערער שורה של עבירות מין, עבירות תקיפה ועבירות איומים כלפי המתלוננת. המערער הודה כי במקרה אחד סטר למתלוננת לאחר שסטרה לו וכן אישר כי מספר פעמים נאלץ להדוף אותה כאשר התפרצה או איימה עליו. פרט לכך, הוא הכחיש את כל המיוחס לו בכתב האישום. לטענתו, המתלוננת העלילה עליו עלילת שווא, שכן רצה להתגרש ממנה והיא חששה שהדבר יוביל לגירושה מישראל.

הכרעת הדין מושא הערעור

2. נקבע פה אחד כי מחמת הספק, יש לזכות את המערער מעבירות המין ומעבירות האיומים בהן הואשם. בד בבד, המערער הורשע בדעת רוב בחלק מעבירות התקיפה שיוחסו לו בכתב האישום. להלן יובאו עיקרי הכרעת הדין הרלוונטיים לעבירות בהן הורשע.

דעת המיעוט, מפי אב"ד, השופט ר' בן-יוסף, אשר כתב את חוות הדעת הראשונה בהכרעת הדין, קבעה על יסוד ממצאי מהימנות כי יש לזכות את המערער מחמת הספק מכלל העבירות, בכללן מעבירות התקיפה. עוד נפסק כי מאחר שבני הזוג תקפו איש את רעהו, הרשעת המערער בלבד מהווה אכיפה בדרנית ולפיכך היא סותרת עקרונות של צדק והגינות משפטית. כמו כן, נקבע כי נסיבות האירועים לא הובהרו באופן מספק – ייתכן שהחבלות על גופה של המתלוננת נגרמו תוך כדי מאבק הדדי, כאשר המערער הדף את המתלוננת בעת שתקפה אותו. דעת המיעוט אף קבעה כי למתלוננת קיים מניע להעליל על המערער, במטרה להישאר בארץ. גם התמונות שהציגה המתלוננת, המתעדות חבלות וסימני אלימות, נדחו על ידי דעת המיעוט, בנימוק כי לא ברור שהמתלוננת היא המצולמת בתמונות וכן לא ברורות הנסיבות שהובילו לחבלות. זאת ועוד, מחדלי החקירה הרבים בתיק פגעו בשלמות התמונה הראייתית שעמדה בפני בית המשפט וביכולת של המערער להגן על עצמו.

דעת הרובקבעה כי עלה בידי התביעה להוכיח חלק מעבירות התקיפה המפורטות בכתב האישום. נקבע על ידי השופט ש' זמיר כי הגם שניתן למצוא בעדות המתלוננת פגמים, הללו נוגעים לשולי עדותה. זאת, בעוד ליבת העדות באשר לאלימות שנקט המערער כלפיה נמצאה עקבית ומהימנה. עדות המערער נמצאה מתחמקת, מתפתחת ומגמתית ובאופן דומה, גם עדויות קרובי משפחתו נמצאו לא אמינות. השופט זמיר התרשמה כי המתלוננת לא ביקשה לצייר תמונה "מוגזמת" לפיה הייתה קורבן כנוע ופסיבי לאורך הדרך, אלא כי היו מקרים בהם ניסתה להתנגד ולהתעמת עם המערער בשל מעשיו. השופט זמיר לא התרשמה כי המתלוננת ביקשה להעליל על המערער אלא כי סבלה ממעשיו זמן רב ורק כשמצאה עצמה מושלכת לרחוב יחד עם בנותיה הפעוטות, נאלצה לפנות לרשויות אכיפת החוק, כמוצא אחרון. על אף שהמערער ביקש לגמד את מעשיו על מנת ליטול מהם את העוקץ הפלילי, בטענה כי אך הדף את המתלוננת כאשר תקפה אותו, נקבע כי הוא קשר את עצמו למרבית האירועים ולחבלות שנגרמו לה. השופט זמיר מצאה לנכון לזכות את המערער מפרטי האישום עליהם לא העידה המתלוננת בחקירתה הראשית בבית המשפט, ולהרשיעו בפרטי האישום עליהם העידה, הנתמכים בתמונות ובהודאתו. גם השופט א' קלמן ברום הגיעה למסקנה כי

מעשי התקיפה בוצעו, על בסיס התצלומים המתעדים את חבלות המתלוננת, תעודה רפואית המעידה על שבר בכף ידה והודאת המערער כי גרם לחבלות. נקבע כי היה על המערער לדעת שהפעלת כוח כלפי אשתו תוביל לחבלות של ממש, כפי שאכן אירע.

מכאן, הורשע המערער בארבע עבירות התקיפה ששופטות דעת הרוב הסכימו כי ביצוען הוכח מעבר לספק סביר – אירוע הסטירה, אירוע שבירת האצבע, אירוע החבלה ברגל ואירוע הדחיפה.

טענות הצדדים

3. המערער סומך ידיו על דעת המיעוט, אשר זיכתה אותו מחמת הספק מכלל העבירות. דהיינו, כי מדובר בעלילת שווא שהמניע מאחוריה הוא בקשתו להתיר את נישואיו למתלוננת וחששה כי תגורש מישראל. לטעמו, גרסתה שקרית ורבת סתירות, ולא קיימות ראיות נוספות מלבדה לתמיכה בתלונתה. זאת, שכן אין וודאות באשר לנסיבות בהן צולמו התמונות אותן הציגה המתלוננת ובאשר לזהות האדם המצולם בהן. לפיכך, המערער טוען כי לא יכול היה להודות בהכאת המתלוננת בעת הצגת התמונות בפניו. המערער גם תולה את יהבו בטענות הגנה מן הצדק. לגישתו, התקיימו מחדלי חקירה קשים אשר פגעו בהגנתו. כך למשל, למרות בקשתו והעובדה כי מסר את הטלפון הנייד שלו לידי היחידה החוקרת, לא הוצאו ממנו ומהטלפון הנייד של המתלוננת תכנים שמחקה, שלדבריו היה בהם כדי להוכיח את חפותו. כמו כן, המתלוננת הודתה בביצוע עבירות אלימות כלפיו, אולם לא הועמדה לדין על כך, ולפיכך התקיימה אכיפה בררנית בעניינו.

4. מנגד, גורסת המשיבה כי מדובר בערעור על ממצאי מהימנות ועובדה, שאין מקום להתערב בהם. עדות המתלוננת, לה נמצאו חיזוקים בחומר הראיות, מעלה תמונה קשה של פגיעה פיזית מתמשכת, שהסתיימה בסילוקה בחוסר כל מהבית יחד עם בנותיהם הפעוטות של בני הזוג. לטעמה של המשיבה, אין בטענת האכיפה הבררנית ממש, שכן לא התקיימה בין המערער לבין המתלוננת מערכת הדדית של פגיעות פיזיות, המצדיקה את העמדתה לדין. בנוגע למחדלי החקירה שנקבע כי התקיימו בתיק, בגינם המערער אף זוכה מעבירות המין ומעבירות האיומים, המשיבה מציינת כי בכל הנוגע לעבירות התקיפה בהן הורשע, הללו לא פגעו בהגנתו.

דיון והכרעה

5. כלל הוא כי אין זו דרכה של ערכאת ערעור להתערב בממצאים של עובדה ומהימנות, שכן רק הערכאה הדיונית מתרשמת באופן ישיר ובלתי אמצעי מהעדים ומחומר הראיות (ע"פ 7222/19 אלגרגאוני' מדינת ישראל, פסקה 24 (10.10.2021)). כלל אי ההתערבות יפה גם לעבירות אלימות במשפחה, המתבצעות לעיתים קרובות בדלת אמות התא המשפחתי, ללא עדים נוספים מלבד מבצע העבירה והקורבן. בנסיבות אלה, ההתרשמות הבלתי אמצעית מאותות האמת הנגלים לבית המשפט בעת מתן העדות יוצרת יתרון מובנה לערכאה הדיונית (ע"פ 1275/09 פלוני' מדינת ישראל, פסקה 32 (1.9.2009)). בענייננו, בחינה זהירה של התשתית הראייתית אשר ביססה את הרשעת המערער בדעת רוב מעלה כי לא מתקיימים החריגים לכלל אי ההתערבות (ראו ע"פ 8146/09 אבשלום' מדינת ישראל, פסקה 19 (8.9.2011)).

דעת הרוב מבוססת הן על התרשמות ממהימנות העדים, בראשם המתלוננת והמערער, והן על חיזוקים שנמצאו לגרסת המתלוננת – תצלומים המתעדים את החבלות על גופה והודאת המערער עצמו, אשר אישר במשטרה כי התמונות שהוצגו בפניו מתעדות חבלות על גופה וכי הוא זה שגרם להן. כך, בנוגע לאירוע הסטירה, כאשר חוקרת המשטרה עימתה את המערער עם תצלום של סימן על פני המתלוננת, המערער הודה כי סטר לה, ברם הוסיף כי היא סטרה לו קודם לכן. בעניין אירוע שבירת האצבע, המערער מסר מספר גרסאות. תחילה טען כי המתלוננת נפלה והוא לא יודע באילו נסיבות. לאחר מכן אמר כי אולי היא החליקה והוסיף כי המתלוננת אמרה לו שהיא החליקה. בהמשך הודה כי שבר את אצבעו בטעות, כאשר המתלוננת ניסתה לסטור לו והוא תפס את ידה. המערער קשר את עצמו גם לאירוע החבלה ברגל. למראה תצלום המתעד המטומה על רגלה של המתלוננת, הכחיש כי החבלה נוצרה כתוצאה מאגרוף, אך הודה כי יכול להיות שנגרמה מדחיפה. באופן דומה, אישר המערער בחקירתו כי החבלה ששויכה לאירוע הדחיפה אכן נגרמה כתוצאה מדחיפת המתלוננת. פניה של המתלוננת אמנם אינן מופיעות בתמונות, אולם המערער לא העלה בחקירותיו כל טענה בעניין זה, אלא הודה בגרימת החבלות ובכך קשר את עצמו לאירועי התקיפה בהם הורשע. המערער ניסה להפחית מחומרת האלימות בה נקט כלפי המתלוננת, בטענה כי אך הדף אותה כתגובה לתקיפות מצידה. ברם, אין זה סביר שהדיפה קלה תותיר סימני המטומה ברורים בנקודות ספציפיות בגוף. לפיכך, אין עילה משפטית להתערב בקביעת דעת הרוב לפיה החבלות שתועדו על גוף המתלוננת מתיישבות יותר עם גרסתה מאשר עם גרסתו.

6. בית משפט קמא נתן דעתו למחדל החקירה עליהם הצביע המערער והוא אף זוכה מחלק מהאישומים שיוחסו לו, כאשר נקבע כי נגרמה הפגיעה הפוטנציאלית בהגנתו. ברם, לנוכח התשתית הראייתית בגינה הורשע המערער, המחדלים עליהם הצביע אינם מביאים לזיכוי בכל הנוגע לעבירות האלימות בהן הורשע. הטעם לכך הוא כי למחדלים אלה אין זיקה לעבירות בהן הורשע.

7. אשר לטענה בדבר אכיפה בררנית, אין להתערב בקביעת דעת הרוב, לפיה לא הוכח כי ההבחנה בין המערער למתלוננת במועד ההחלטה להגיש כתב אישום רק נגד המערער מהווה אכיפה בררנית. התשתית הראייתית שהונחה לפני התביעה הצדיקה הגשת כתב אישום נגד המערער בלבד, נגדו עמדו תלונות על אלימות מתמשכת הכוללת חבלות, איומים באמצעות אקדח ושורת עבירות מין. דעת הרוב קבעה כי הדינמיקה התוקפנית בין בני הזוג לא הייתה הדדית, שכן המערער היה מסלים את החיכוכים ביניהם עד כדי גרימת חבלות של ממש למתלוננת, כשבסופו הוא אף סילק אותה ואת בנותיהן הפעוטות בבוטות מביתם. זאת, כשהוא יודע שהמתלוננת לבדה בארץ זרה ואין לה למי לפנות ולאן ללכת.

סוף דבר

8. ניכרת הזהירות בה נקטה דעת הרוב. סיפור המעשה נבחן על כל חלקיו, לגופו. כך, זוכה המערער מעבירות מין, איומים ותקיפה והורשע בארבע עבירות תקיפה בלבד, אשר אלו ורק אלו הוכחו מעבר לכל ספק סביר. דעת הרוב הסתמכה על התרשמותה החיובית מהמתלוננת, על הגרסאות השונות שמסר המערער, שפגעו באמינותו ועל ראיות מחזקות מכוח החומר והמסמכים שהוגשו. ניכר כי דעת הרוב נכנסה לעובי הקורה והתייחסה למכלול הנסיבות של היחסים בין בני הזוג. אכן, דעת המיעוט התרשמה באופן אחר, אך אין נימוק משפטי שמצדיק התערבות בדעת הרוב, המנומקת היטב. לפיכך, אציע לחברי לדחות את הערעור ולהותיר את הכרעת הדין על כנה.

המשנה לנשיאה

השופט ג' קרא:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט ד' מינץ:

אני מסכים.

ש ו פ ט

אשר על כן, הוחלט כאמור בפסק דינו של המשנה לנשיאה נ' הנדל.

ניתן היום, י"ט באדר א' התשפ"ב (20.2.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה